

..... [p1]

Eerweerde heer en meester,

Wij hadden den drukker geschreven van 't Daghet toe te vouwen: ge zult wel bemerkt hebben op wat eene aardige wijs hij dat gedaan heeft....

Of de haan (over sprokkelmaand)¹ nog een tweede keer zal kraaien weten wij niet, maar mogen het hopen.

Tegen Maandag hebben wij het examen voor 't Diakenaat,² dus moeten wij nu blokken; maar derachter zullen wij onze vondsten van onder 't verlof bijeen rapen, en op een nieuw voor 't Daghet beginnen.

Met eentige woorden in het opstel over [*Limburgsche*] Dichtveerdigheid zullen wij den 4^{den} nummer wel aaneen haken.³

Dan houden wij nog te drukken 2 vervolgen van Ons boek- en [*boekstafwezen*]⁴

5

In Loq. 3^e jaar n° 1 Meimaand⁶ staat er een heele reessem getuigenissen dat zich sinds de hervorming⁷ eerst ingebrocht is, en een zeggen van Bormans dat zich tot hiertoe in Limburg nog niet bij 't volk ingedrongen en is.

.....

1 Februari. Toen verscheen het eerste nummer van 't *Daghet in den Oosten*.

2 De diakenwijding zelf vond vermoedelijk plaats de zaterdag na Pinksteren op 30 mei 1885. Het examen was na de paasvakantie (Pasen viel op 5 april 1885) en voor het verschijnen van 't *Daghet in den Oosten* nr. 4 op 1 mei 1885. De maandagen die in aanmerking komen zijn 13 april, 20 april of 27 april 1885.

3 *Limburgsche Dichtveerdigheid* - Hendrik en Scholtes. In: 't *Daghet in den Oosten*: 1 (1885) 4, p. 28-32.

4 Tot hier is de brief in het handschrift van Lenaerts, de rest van de brief is in het handschrift van Cuppens.

5 Tot hier is de brief geschreven in het handschrift van Lenaerts. Vanaf dit punt gaat de brief verder in het handschrift van August Cuppens.

6 G. Gezelle, *Hulpe over wederhulpe*. In: *Loquela*: 3 (Meimaand 1883) 1, p.8. Citaat uit Bormans: "Hoogleeraar zaliger J.H. Bormans, van Luik, Leven van Sinte Christina, bl. 59: "So dat si haer warp sulcwile int vier;

-Si warp haer, zoo sprak men ten tijde van Geraert en nog twee volle eeuwen later; ons Nederduitsch heeft het reflexive zich aen de Reformatie, d. i. aen Duitschland, te danken, wat

Bormans is heel mis: zich werdt algemeen gebruikt in 't Oosten van Limburg (Maaskant en Kempen) en in 't Haspengouw (rond Tongeren) nog meer in verschillige oude Limburgsche oorkonden van yóór de protestanten 1300 en 1400 heb ik zichts met de macht⁸ gezien. Aan ons kante (Klein-Vrankrijk⁹ en St Truyden)] (Bormans) werdt hem altijd gezeid.

Wil ik daar eens iets over maken met aanhaling van die oorkonden? De uittrek uit Loq. voorop er dan die bemerking?¹⁰

Zoudt gij over werden – word – geworden (geworen) ook zo geen blz. kunnen schrijven wi¹¹ over darren?¹²

Eerbiedig en van herte gegroet van ons allen!

Zend toch nen goeden hoop woorden!

Zie: Handelingen van de Tweede vergadering der werkende leden etc. Gilde van Ste Luitgaarde. - Bldz. 24: Daar is iemand te Brussel.... tot (bldz. 26)... en dien blok doen slepen.

goed voor: Uit boeken en bladeren?¹³

.....

ook de vreemde uitgang op ch bewijst. Het zonderlingste is dat het aen de volksspraak van Limburg tot heden toe geheel vreemd gebleven is, schoon, onder meer andere duitsche klanken, ich, mich, uch, daer van ouds ingeplant zijn. De reden daarvan zal wel zijn, dat het Limburgsch dialect met het Oudsaksensch, Angelsaksensch en Oudvriesch het nauwste verbonden is, waerin, zoo ver de gedenkstukken opklimmen, het reflexief pronomen gansch ontbreekt. ""

7 Reformatie.

8 In grote mate.

9 "Klein Vrankrijk heet ik de oevers van den Demer, van bekans aan Bilsen tot aan Diest, en van de beken die daar in deze rivieren lopen: de Rostbeek, de Zwertbeek, de Mangelbeek en de Herck." In : Lenaerts Jacob, Over 't Limburgsch. Aanwezig in het Guido Gezellearchief, Openbare Bibliotheek Brugge, nr. Aanw. 533, 14,17.

10 Het artikel is niet verschenen in 't *Daghet in den Oosten*.

11 Zoals.

12 G. Gezelle, Darren. In: 't *Daghet in den Oosten*: 1 (1885) 2, p. 13-14.

13 Het excerpt waarnaar Lenaerts verwijst betreft een deel van een redevoering gegeven door Leonard Lodewijk De Bo, waarin hij opperde voor het gebruik van de Vlaamse volkstaal, omdat hij het 'letterkundig hollandsch' te stroef vond en het volgens hem te weinig eloquentie bevat. Zijn redenering ging gepaard met een religieuze afkeer tegenover de Nederlandse protestanten, van wier taal hij meende dat ze ongeschikt was om met God te communiceren, laat staan met het volk. Het excerpt werd niet in 't *Daghet in den Oosten* gepubliceerd.

..... [p2]

Den gendarm kunnen wij niet uit het spel krijgen. Maar wat gij doen moest: als gij iets zendt, doet het 's Zaterdags weg; dan hebben wij het 's Maandags. Hebt gij iets te zenden dat dringt, laat het ons in 't Seminarie weten bijv. met een gedrukt papierken met onze t'huis op en een kopke van een halven cent.

Hebt gij 't Leven van Ste Luutgarde al ontvangen van M^r. Daniëls? Anders moet gij der maar eens een kaartke om schrijven: hij zou immers kunnen vergeten dat hij 't beloofd heeft.

Als gij kunt neem dan een woord of twee van die mannekes aan 't zal hen aanzetten om nog meer te zoeken.

..... [p3]

Kan er van de volgende woorden 't een of 't ander deugen voor de woordenzange?¹⁴ t en zijn wel geene nieuwe, maar en staan toch niet in Schuermans, meen ik:

zouen, zoude, gezoud.

= zouen of grachtjes graven, uithalen b.v. eenen bampd zouen.

zouw, zauw, zode, zo beteekent zoowel de waterloopkens als de groes¹⁵ zelf [*vergelijk*] gracht, graaf, dijk, wal, die zoo wel de hoogte als de leegte aanduiden.

Goede dag, den. Eenen goeden dag hebben is tot ons Heer gaan. Te Tongeren.

zouwmes, het: Mes om te zouen.

Gebik, het: Gelaatstrekken, opzicht. bv. iemand op 't gebik herkennen.

bek is mond en aangezicht(?). Kempen.

.....

14 Vaste rubriek in 't *Daghet in den Oosten* waarin Limburgse woorden besproken werden.

15 Groene aanslag- of plantengroei, vergelijkbaar met mos of algen op vochtige oppervlakken. De dialectvorm wordt gebruikt voor de groene begroeiing die zich op stenen, hout of andere vochtige plaatsen vormt. (Jozef Cornelissen en Jan Baptist Vervliet, *Idioticon van het Antwerpsch dialect (stad Antwerpen en Antwerpsche Kempen). Aanhangsel*. Gent: A. Siffer, drukker der Koninklijke Vlaamsche Academie, 1906, p. 511.)

Eekvisch. den. Uitspraak,- eekvēs, met de stemzate¹⁶ op eek. Is hagedis, egdis, eektis, artis.

[vergelijk] 't [vlaamsch] gatvisch = eiers en mollevischrapen.¹⁷

Klater. den. klip, schaal, zoo genoemd om 't klateren van 't geld. een oud zonouwsch rijmken zingt:

De prins van Luik kwam over 't water

met zijnen zilver-gouën klater,

met zijne zilver-gouën trompet,

Nuts. de: huits,¹⁸ voer, ezel, horts, heurts.

Eene nuts is eene dikke (k)nods op twee rader gedragen. - Klein Vrankrijk.

Huik. den: heuvelken.

b.v. 't water staat over huik en struik. Heukel, hok, hoekel, hocht zijn bekend

..... [p4]

en vormen huikeling, hukkeling, d.i. hooiopper, en huikelen, hukkelen, d.i. hooi of koren opperen. Linckhout.

Lamp. het. Lam,

[Engelsch] en [zweedsch] lamb, ofried en Tat. lamp. [Angelsassensch] lamb. Vergelijk: kamp = kam, enz.

Lange lente. den. Spirrewits van een mensch, uitermate opgeschoten kerel.

Linda in 't [ijslandsch] binden; lentus in 't [latijn] taai, dat gebogen en gebonden kan worden lint, in 't dietsch, enz.

.....

16 Klemtoon.

17 Zie: G. Gezelle, Mollepooi, Molleplooi, Molleprooi. In: Loquela: 5 (Oostermaand 1886) 12, p.92: "Mollevisch, den. = Aardappels en rapen, met wel doorbeuterde toespijze overgoten, een alom gekende en smakelijke vrijdagsche kost. Geh. Kortrijk."

18 Voeder (Lodewijk Willem Schuermans, *Algemeen Vlaamsch idioticon*. Leuven: Gebroeders Vanlinthout, 1870, p.198).

Briefbeschrijving

Verzender	[Lenaerts, Leonard Willem Jakob]
Verzender	[Cuppens, August]
Ontvanger	[Gezelle, Guido]
Verzendingsdatum	05/04/1885 t.p.q. - 27/04/1885 t.a.q]
Verzendingsplaats	Luik
Annotatie	T.p.q. en t.a.q. gereconstrueerd op basis van de brieftekst: sprake van het examen diakonaat op maandang + nr. 4 van 't Daghet in den Oosten is nog niet verschenen (01/05/1885): de diakenwijding vermoedelijk op 30/05/1885; examen was na de paasvakantie (Pasen = 05/04/1885); maandagen die in aanmerking komen zijn 13 april, 20 april of 27 april 1885. ; adressanten en plaats gereconstrueerd op basis van de brieftekst ; adressaat gereconstrueerd op basis van contextuele gegevens.
Annotatie	T.p.q. en t.a.q. gereconstrueerd op basis van de brieftekst: sprake van het examen diakonaat op maandang + nr. 4 van 't Daghet in den Oosten is nog niet verschenen (01/05/1885): de diakenwijding vermoedelijk op 30/05/1885; examen was na de paasvakantie (Pasen = 05/04/1885); maandagen die in aanmerking komen zijn 13 april, 20 april of 27 april 1885. ; adressanten en plaats gereconstrueerd op basis van de brieftekst ; adressaat gereconstrueerd op basis van contextuele gegevens.

Documentbeschrijving

Fysieke bijzonderheden

Drager	1 dubbel vel, 213 mm x 135 mm papier, wit papiersoort: 4 zijden beschreven, inkt
Staat	volledig
Vormelijke bijzonderheden	brief start in handschrift van Lenaerts halverwege pag. 1 neemt Cuppens over

Bewaargegevens

Land	België
Plaats	Brugge
Bewaarplaats	Guido Gezellearchief
ID Gezellearchief	7636
Bibliotheekrecord	https://anet.be/desktop/gga/nl/opacgga/nr=tg:gga_6.13998
IIIF-manifest	https://go.wander.be/iiif/bibliotheek-brugge/76ce76ba624b58e53b4805e6d8d531e90492c2db/manifest

Inhoud

Incipit	Wij hadden den drukker geschreven van
Tekstsoort	brief
Talen	Nederlands

Gevolgde codeerpraktijk

De tekst werd diplomatisch getranscribeerd, en aangevuld met een editoriale laag.

De oorspronkelijke tekst werd ongewijzigd getranscribeerd; alleen typografische regeleindes en afbrekingstekens, en niet-betekenisvolle witruimte werden genormaliseerd.

Auteursingrepen in de tekst (toevoegingen, schrappingen), en latere redactie-ingrepen (schrappingen, toevoegingen, taalkundige notities) door de lezer werden overgenomen en expliciet gemarkeerd.

Voor een aantal tekstfenomenen werden naast de oorspronkelijke vorm ook editeursingrepen opgenomen in de transcriptie: oplossingen voor niet-gangbare afkortingen en correcties voor manifeste fouten. Daarnaast bevat de transcriptie editeursingrepen ter verbetering van de leesbaarheid (toevoegingen, reconstructies) of ter motivering van transcriptie-beslissingen (aanduiding van onzekere lezingen, weglating van onleesbare tekst). Alle editeursingrepen worden expliciet gemarkeerd.

Colofon

Titel	05/04/1885 t.p.q. - 27/04/1885 t.a.q], Luik, [Leonard Willem Jakob Lenaerts en August Cuppens] aan [Guido Gezelle]
Editeur	Michael Gijbels; Marc Carlier (research); Universiteit Antwerpen

Wetenschappelijke leiding	Els Depuydt
Partners	Openbare Bibliotheek Brugge (Guido Gezellearchief); Centrum voor Teksteditie en Bronnenstudie (Koninklijke Academie voor Nederlandse Taal en Letteren); Instituut voor de Studie van de Letterkunde in de Lage Landen (ISLN) (Piet Couttenier, Universiteit Antwerpen); Guido Gezellegenootschap
Uitgever	Guido Gezellearchief, KANTL/CTB
Plaats van uitgave	Brugge, Gent
Publicatiedatum	2026
Beschikbaarheid	Teksten en afbeeldingen beschikbaar onder een Creative Commons Naamsvermelding - Niet Commercieel licentie.
Disclaimer	De editie van de Guido Gezellecorrespondentie is het resultaat van een samenwerkingsproject met vrijwilligers. De databank is in opbouw, aanvullingen en opmerkingen kunnen gemeld worden aan els.depuydt@brugge.be .
Citeren	Een brief kan worden geciteerd als: [Naam van editeur(s)], [briefschrijver aan briefontvanger, plaats, datum]. In: GezelleBrOn, Wetenschappelijke editie van de correspondentie van Guido Gezelle. [publicatiedatum] Available from World Wide Web: [link]
